

Lasselsberger Hungária Kft. (1239 Budapest, Grassalkovich út 255.)
Hatás-Kör Bt. (3528 Miskolc, Lajos Árpád utca 19.)

A „Nyékládháza III. – kavics” védőnevű bányatelek kapacitásbővítése élővilágvédelmi és tájvédelmi vizsgálata 2023. évben

2023

(Piros madárbírs-*Cotoneaster integerimus* Medic.)

Készítette: Mercsák József László
élővilágvédelem, tájvédelem szakértő
Engedély száma: Sz-066/2012

Tartalomjegyzék

1. A terület bemutatása.....	3
2. A „Nyékládháza III. – kavics” védőnevű bányatelek helyszíne és környezete természeti állapota.....	3
3. A vizsgált területen található növénytársulások, növényfajok.....	4
4. A területen megfigyelt állatfajok.....	8
5. A tájkép változása, értékelése.....	13
6. A vizsgálat összefoglalása.....	13
7. Felhasznált irodalom.....	15
8. Fényképmelléklet.....	16
9. Egyéb melléklet.....	17

A „Nyékládháza III. – kavics” védőnevű bányatelek kapacitásbővítése élővilágvédelmi és tájvédelmi vizsgálata 2023. évben

1. A terület bemutatása

Nyékládháza, város az Észak-Magyarország régióban, Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében, a Miskolci járásban. Mezőgazdasági és ipari település. Teljes infrastruktúrával ellátott. A település határa 24,67 km², lakossága 4.888 fő (2021.01.01). Tengerszint feletti magassága: 102-131 m.

Földrajzi elhelyezkedés Nyékládháza, város az Alföld nagytájban, a Középső-Tisza mellék középtájban, a Sajó hordalékkúpja kistájban, helyezkedik el.

Alapkőzete: glaciális és alluviális üledék. Fizikai talajfélesége: humuszos agyagos vályog és homokos vályog. Genetikai talajtípusa: réti csernozjom. A tervezési terület tengerszint feletti magassága 99-102 m.

Klíma adatok:

A napsütés évi összege: 1.900 óra

Évi felhőzet: 60%

A derült napok évi száma: 70 nap

A borult napok évi száma: 120 nap

A ködös napok évi száma: 40 nap

Évi középhőmérséklet: 10,0 C°

A fagyos napok száma: 110 nap

Az átlagos évi legmagasabb hőmérséklet: 34,0 C°

Az átlagos évi legalacsonyabb hőmérséklet: - 19,0 C°

Évi párányomás: 7,4 mm

A 14 órás nedvesség évi átlaga: 60%

Évi csapadékeloszlás: 550 mm

A havas napok évi száma: 25 nap

A szélirányok évi gyakorisága (*Újszentmargita állomás adatai*): É-ÉK-D-DNy-Ny-K-ÉNy-

DK. A tengerszinti légnyomás: 1016.6 hPa

2. A „Nyékládháza III. – kavics” védőnevű bányatelek helyszíne és környezete

A „Nyékládháza III. – kavics” védőnevű bányatelek helyszíne a lakott területtől 0,4 km-re délkeletre 451,3 ha-on helyezkedik el. A kavics kitermelését az 1950-es években kezdték el, azóta a bánya művelése folyamatos. Északi határa a 35.-ös számú Nyékládháza-Tiszaújvárost összekötő főút bal oldala, keleti határa részben az M30.-as autópálya kerítése, délnyugaton a Hejő-patak, délen Hejőkeresztúr község határolja. A bánya megnyitása előtt a területet teljes egészében mezőgazdasági célra (*főleg szántóföldi gazdálkodás*) hasznosították, a művelés előre haladtával a táj képét is átalakították. A bányatelek egy része ma is művelt szántóterület, a bányató legnagyobb része horgásztóként is funkcionál. A nem művelt bányarészeket, a bányató partját a növényzet fokozatosan visszafoglalta és visszafoglalja. A vízpart mentén, a bányatelken belül megtalálhatók a művelés nyomai, a humuszdepók, azokon és a sík részeken is megindult a beerdősülés. A megtelepedett fás szárú növényzet nagy része tájidegen akác és hibrid nemesnyár. Jellemzőek a területet elfoglaló gyomnövénytársulások. A Természetvédelmi Információs Rendszer adatai alapján a vizsgált (500 ha) terület és tágabb környezete nem áll természetvédelmi oltalom alatt, nem része Natura 2000 hálózatnak, de az Országos Ökológiai Hálózatnak, mint „Ökológiai folyosó” a Hejő-patak és árterülete, része a bányatelek délnyugati határán.

A vizsgált területet jellemző növénytársulások: Az akácosok (*Robinietae Jurko ex Hadac & Sefron 1980*), a melegkedvelő szubmediterrán cserjések (*Berberidion Br.-Bl.1950*), a nádas társulások (*Phragmition austrakis Koch 1926*), a puhafaligetek (*Salicion albae Soó 1930 em. Müll. Et Görs 1958*), a bojtortjánosok (*Arction lappae R. Tx. 1937*), az útszéli gyomnövényzet (*Artemisletea vulgaris Lehm. & al. In R.Tx. 1950*), a Taposott gyomnövényzet (*Polygano arenastri-Poetea annuae Rivas-Martinez 1975 corr. Rivas-Martinez & al. 1991*).

3. A vizsgált területen található növénytársulások, növényfajok.

A vizsgált terület eredetileg folyóvízi, ártéri és lápi növénytársulások uralták. A folyópartokat kísérő nádasokat és bokorfüzeseket előbb fűz-nyár, majd a magas ártereken tölgy-kőris-szil ligeterdők követték. Az állóvizek hínártársulásait a partok felé nádasok, magassásos zombékosok, majd a láp és mocsárrétek és láperdők váltottak fel. Az eredeti társulások ártéri síkságainkon is jelentősen visszaszorultak, helyüket rétek, legelők és alacsony termőképességű szántók foglalták el.

Flóratartomány

A terület a Pannóniai flóratartományba (*Pannonicum*) tartozik.

Flóraidék

Az Alföld flóraidéke (*Eupannonicum*) része.

Flórajárás

A Tiszavidék flórajárás (*Crisicum*) része.

Vegetáció jellemzése

A vizsgált „Nyékládháza III. – kavics” védőnevű bányatelek területén és a környezetében a rendszeres tájhasználat (*mezőgazdasági művelés, bányaművelés*) következtében jellemzően gyomtársulások alakultak ki. A vizsgált területen tömeges a tájidegen fajok jelenléte, így az akác, nemes nyárak és ezek spontán hibridjei.

Társulások és a társulásokat jellemző növényfajok

1. Akácosok (Robinietae Jurko ex Hadac & Sefron 1980)

Ezen belül: Rozsnokos akácos (*Bromo sterilis-Robinietum Pócs 1954*)

Jellemző növényei: Uralkodó az akác (*Robinia pseudo-acacia*), gyakori fajok a gyepűrózsa (*Rosa canina*), a meddő rozsnok (*Bromus sterilis*), a ragadós galaj (*Galium aparine*), a betyárkóró (*Erigeron canadensis*) és a fekete bodza (*Sambucus nigra*).

2. Melegkedvelő szubmediterrán cserjések (Berberidion Br.-Bl.1950)

Ezen belül: Galagonya-kökény cserjés (*Pruno spinosae-Crataegetum Soó /1927/ 1931*)

Jellemző növényei: A gyakori kökény (*Prunus spinosa*) mellett megtalálható az egybibés gala-gonya (*Crataegus monogyna*), a varjútövis (*Rhamnus catharticus*), a lágyszárú növényfajok közül a fekete üröm (*Artemisia vulgaris*).

3. Nádas társulások (Phragmition austrakis Koch 1926)

Ezen belül: Keskenylevelű gyékényes (*Typhetum angustifoliae /Soó 1927/ Pignatti 1953*)

Nádas (*Phragmitetum communis* Soó 1927 em. Schmale 1939)

Jellemző növényei: Nagy területet foglal el a nád (*Phragmites australis*) a keskenylevelű (*Typha angustifolia*) és a széleslevelű (*Typha latifolia*) gyékénnyel. A keskenylevelű gyékényesre jellemző a keskenylevelű gyékény (*Typha angustifolia*).

4. Puhafaligetek (*Salicion albae* Soó 1930 em. Müll. Et Görs 1958)

Ezen belül: Fehérnyár-ligetek (*Senecioni saarracenici-Populetum albae* Kevey in Borhidi & Kevey 1996)

Fűzligetek (*Leucojo aestivi-Salicetum albae* Kevey in Borhidi & Kevey 1996)

Jellemző növényei: A fehérnyár ligetekben uralkodó a fehér nyár (*Populus alba*), szórványosan a fehér fűz (*Salix alba*), a mezei szil (*Ulmus minor*), a gyakori hamvas szeder (*Rubus caesius*).

A fűzligetekben domináns a törékeny fűz (*Salix fragilis*), a fehér fűz (*Salix alba*), de szálanként (*bokronként*) jelen van a rekettyefűz (*Salix cinerea*) is.

5. Bojtorjánosok (*Arctium lappae* R. Tx. 1937)

Ezen belül: Bojtorjános (*Arctietum lappae* Felföldy 1942)

Jellemző növényei: A bojtorjánosokban található fajokból jellemző a közönséges bojtorján (*Arctium lappa*), a fekete üröm (*Artemisia vulgaris*), a fekete peszterce (*Ballota nigra* ssp. *nigra*), az útszéli bogács (*Carduus acanthoides*), a kerek repkény (*Glechoma hederacea*), a szúrós gyöngyajak (*Leonurus cardiaca*), a réti lórom (*Rumex obtusifolius*), a fehér mécsvirág (*Silene alba*) és a pitypang (*Taraxacum officinale*).

6. Útszéli gyomnövényzet (*Artemisletea vulgaris* Lehm. & al. In R. Tx. 1950)

Ezen belül: Mezei aszatos (*Cirsietum lenceolati-arvensis* Morariu 1943)

Jellemző növényei: Uralkodik a közönséges tarackbúza (*Agropyros repens*), gyakori a közönséges bojtorján (*Arctium lappa*), a fekete üröm (*Artemisia vulgaris*), a fekete peszterce (*Ballota nigra* ssp. *nigra*), a mezei és közönséges aszat (*Cirsium arvense*, *Cirsium vulgare*), a kerek repkény (*Glechoma hederacea*), a szúrós gyöngyajak (*Leonurus cardiaca*), a fehér mécsvirág (*Silene alba*), és a pitypang (*Taraxacum officinalis*).

7. Taposott gyomnövényzet /*Polygano arenastri-Poetea annuae* Rivas-Martinez 1975 corr. Rivas-Martinez & al. 1991)

Ezen belül: Angol perje-nagy útifű társulás (*Lolio-Plantaginetum majoris* Beger 1930)

Jellemző növényei: Domináns az angol perje (*Lolium perenne*), de gyakori és jellemző a lándzsás és nagy útifű (*Plantago lanceolata*, *Plantago major*).

Növényfajok

TVK – Természetvédelmi kategóriák /Simon 1988/, SzMT – Szociális Magatartás Típusok /Borhidi 1993/feltüntetésével

Nr.	Latin név	Magyar név	TVK	SzMT
1,	<i>Acer negundo L.</i>	zöld juhar	GY	W
2,	<i>Acer tataricum L.</i>	tatárjuhar	K	S
3,	<i>Achillea millefolium L.</i>	közönséges cickafark	TZ	DT
4,	<i>Agrimonia eupatoria L.</i>	közönséges párlófű	TZ	DT
5,	<i>Agropyron intermedium (M. B.) P. B.</i>	deres tarackbúza	TZ	DT
6,	<i>Agropyron repens (L.) P. B.</i>	közönséges tarackbúza	GY	RC
7,	<i>Alopecurus pratensis L.</i>	régi ecsetpázsit	E	C
8,	<i>Ambrosia artemissifolia L.</i>	örömlévelű parlagfű	GY	AC
9,	<i>Amorpha fruticosa L.</i>	gyalogakác	G	AC
10,	<i>Arrhenatherum elatius (L.) PRESL</i>	franciaperje	TZ	DT
11,	<i>Aristolochia clematitis L.</i>	farkasalma	GY	W
12,	<i>Artemisia absinthium L.</i>	fehér üröm	G	I
13,	<i>Artemisia vulgaris L.</i>	fekete üröm	GY	W
14,	<i>Asclepias syriaca L.</i>	selyemkóró		
15,	<i>Atriplex patula L.</i>	terebélyes laboda	GY	W
16,	<i>Bromus arvensis L.</i>	mezei rozsnok	GY	W
17,	<i>Bromus erectus HUDS.</i>	sudár rozsnok	E	C
18,	<i>Bromus inermis LEYSS.</i>	árva rozsnok	K	C
19,	<i>Bromus sterilis L.</i>	meddő rozsnok	GY	RC
20,	<i>Calamagrostis epigeios (L.) ROTH</i>	siskanádtippan	TZ	RC
21,	<i>Capsella bursa-pastoris (L.) MEDIC.</i>	pásztortáska	GY	W
22,	<i>Carduus acanthoides L.</i>	útszéli bogáncs	GY	W
23,	<i>Centaurea micranthos S. C. GMEL.</i>	útszéli imola	TZ	DT
24,	<i>Chrysanthemum vulgare (L.) Bernh.</i>	gilisztaüző varádics	K	S
25,	<i>Cichorium intybus L.</i>	mezei katángkóró	GY	W
26,	<i>Cirsium arvense (L.) SCOP.</i>	mezei aszat	GY	RC
27,	<i>Cirsium vulgare (Savi) Ten.</i>	közönséges aszat	GY	W
28,	<i>Consolida regalis S. F. GRAY</i>	mezei szarkaláb	GY	W
29,	<i>Crataegus monogyna Jacq.</i>	egybibés galagonya	K	G
30,	<i>Crepis tectorum L.</i>	hamvas zörgőfű	GY	W
31,	<i>Dactylis glomerata L.</i>	csomós ebír	TZ	DT
32,	<i>Daucus carota L.</i>	murok	TZ	DT
33,	<i>Descurainia sophia (L.) WEBB</i>	sebforrasztófű	GY	W
34,	<i>Epilobium parviflorum (Schreb.) With.</i>	kisvirágú füzike	K	G
35,	<i>Erigeron canadensis L.</i>	betyárkóró	TZ	DT
36,	<i>Euphorbia cyparissias L.</i>	farkaskutyatej	GY	DT
37,	<i>Falcaria vulgaris Bernh.</i>	sarlófű	GY	W
38,	<i>Festuca pratensis HUDS.</i>	régi csenkesz	E	C
39,	<i>Fraxinus pennsylvanica Marsh.</i>	amerikai kőris	G	I
40,	<i>Galium aparine L.</i>	ragadós galaj	GY	W
41,	<i>Glechoma hederacea L.</i>	kerek repkény	K	DT
42,	<i>Humulus lupulus L.</i>	felfutó komló	TZ	DT

43,	<i>Inula britannica L.</i>	réti peremizs	GY	DT
44,	<i>Juglans regia L.</i>	dió	G	I
45,	<i>Knautia arvensis (L.) Coult.</i>	mezei varfű	K	DT
46,	<i>Lactuca serriola L.</i>	keszeg saláta	GY	W
47,	<i>Leunorus cardiaca L.</i>	szúrós gyöngyajak	GY	W
48,	<i>Linaria vulgaris Mill.</i>	közönséges gyújtoványfű	TZ	W
49,	<i>Lolium perenne L.</i>	angolperje	GY	DT
50,	<i>Malus domestica L.</i>	nemes alma	G	I
51,	<i>Melandrium album (MILL.) GARCKE</i>	fehér mécsvirág	GY	W
52,	<i>Melilotus officinalis (L.) Pall.</i>	orvosi somkóró	TZ	W
53,	<i>Oenothera biennis L.</i>	parlagi ligetszépe	GY	W
54,	<i>Onopordum acanthium L.</i>	szamárbogáncs	GY	W
55,	<i>Peucedanum alsaticum L.</i>	buglyos kocsord	K	G
56,	<i>Phragmites australis (Cav.) Trin.</i>	nád	E	C
57,	<i>Plantago lanceolata L.</i>	lándzsás útifű	TZ	DT
58,	<i>Poa annua L.</i>	egynyári perje	GY	RC
59,	<i>Poa bulbosa L.</i>	gumós perje	TZ	C
60,	<i>Poa pratensis L.</i>	réti perje	K	G
61,	<i>Polygonum aviculare L.</i>	madárkeserűfű	K	G
62,	<i>Populus alba L.</i>	fehér nyár	E	C
63,	<i>Populus canescens (Ait.) Sm.</i>	szürke nyár	G	I
64,	<i>Potamogeton natans L.</i>	úszó békaszőlő	E	C
65,	<i>Prunus spinosa L.</i>	kökény	TZ	C
66,	<i>Potentilla argentea L.</i>	ezüst pimpó	TZ	DT
67,	<i>Robinia pseudo-acacia L.</i>	akác	GY	AC
68,	<i>Rosa canina L.</i>	gyepűrózsa	TZ	DT
69,	<i>Rosa gallica L.</i>	parlagi rózsza	K	G
70,	<i>Rubus caesius L.</i>	hamvas szeder	TZ	DT
71,	<i>Rumex crispus L.</i>	fodros lórom	TZ	W
72,	<i>Salix alba L.</i>	fehér fűz	E	C
73,	<i>Salix fragilis L.</i>	törékeny fűz	K	G
74,	<i>Salix cinerea L.</i>	hamvas fűz	E	C
75,	<i>Sambucus ebulus L.</i>	gyalog bodza	GY	W
76,	<i>Sambucus nigra L.</i>	fekete bodza	GY	DT
77,	<i>Scabiosa ochroleuca L.</i>	vajszínű ördög szem	TZ	DT
78,	<i>Silene vulgaris (MÖNCH) GARCKE</i>	hólyagos habszegfű	K	DT
79,	<i>Solidago gigantea Ait.</i>	magas aranyvessző	K	AC
80,	<i>Stenactis annua (L.) NEES</i>	egynyári seprence	TZ	AC
81,	<i>Taraxacum officinale WEBER EX WIGGERS</i>	pongyola pitypang	GY	RC
82,	<i>Tragopogon orientalis L.</i>	közönséges bakszakáll	TZ	DT
83,	<i>Trifolium pratense L.</i>	réti here	TZ	DT
84,	<i>Trifolium repens L.</i>	fehér here	TZ	DT
85,	<i>Tussilago farfara L.</i>	martilapu	TZ	DT
86,	<i>Typha angustifolia L.</i>	keskenylevelű gyékény	E	C
87,	<i>Typha latifolia L.</i>	széleslevelű gyékény	E	C
88,	<i>Urtica dioica</i>	nagy csalán	TZ	DT
89,	<i>Verbascum austracum Schott</i>	osztrák ökörfarkkóró	TZ	W
90,	<i>Verbascum nigrum L.</i>	fekete ökörfarkkóró	TZ	DT
91,	<i>Verbascum phlomoides L.</i>	szöszös ökörfarkkóró	TZ	W

92,	<i>Vicia cracca</i> L.	kaszanyűgbükköny	TZ	DT
-----	------------------------	------------------	----	----

Természetvédelmi Érték Kategóriák (TVK)

I. Természetes állapotokra utaló	
unikális fajok	U
fokozottan védett fajok	KV
védett fajok	V
<i>társulásalkotó fajok</i>	<i>E</i>
<i>kísérő fajok</i>	<i>K</i>
pionír fajok	TP
II. Degradációra utaló	
<i>zavarástűrő fajok</i>	<i>TZ</i>
adventív fajok	A
gazdasági növények	G
<i>gyomfajok</i>	<i>GY</i>

Vegetáció értékelése természetvédelmi kategóriák alapján

I. Természetes állapotokra utaló	TVK	Fajszám	%
unikális fajok	U	0	0 %
fokozottan védett fajok	KV	0	0 %
védett fajok	V	0	0 %
<i>társulásalkotó fajok</i>	<i>E</i>	10	11,0 %
<i>kísérő fajok</i>	<i>K</i>	14	15,0 %
pionír fajok	TP	0	0 %
II. Degradációra utaló			
<i>zavarástűrő fajok</i>	<i>TZ</i>	29	32,0 %
adventív fajok	A	0	0 %
<i>gazdasági növények</i>	<i>G</i>	6	7,0 %
<i>gyomfajok</i>	<i>GY</i>	33	35,0 %
Összesen:		92 faj	100 %

A táblázatban érintett természetes állapotokra utaló növényfajok közül dominálnak a kísérő fajok (15,0%), majd a követik társulásalkotó fajok (11,0%)-ban.

A degradációra utaló növényfajok közül dominánsak a gyomfajok (35,0%), majd a zavarástűrő fajok (32,0%), legvégül (7,0 %)-ban a gazdasági növényfajok.

Nem található a vizsgált területen unikális, fokozottan védett, védett, adventív és pionír növényfaj.

4. A területen megfigyelt állatfajok.

A zoológiai felmérés 2021.10.08. és 2023.08.25.-én, az őszi aspektusba esett, a madarak vonulása tartott. Az állatfajok a vizsgált területen és az azzal határos részekén táplálkoztak, vagy a levegőben tartózkodnak. Az állatfajok, faj és egyedszáma a vizes élőhelyek jelentős kiterjedése következtében jelentős, a vizsgálatot a hatásterülettel együtt végeztem, amelynek kiterjedése: 500,0 ha.

GERINCESEK - VERTEBRATA
KÉTÉLTŰEK - AMPHIBIA
FARKOS KÉTÉLTŰEK - CAUDATA

HÜLLŐK - REPTILIA

Szalamandrafélék - <i>Lacertidae</i>		
Tarajos göte – <i>Triturus cristatus</i>	védett	gyakori faj
Pettyes göte – <i>Triturus vulgaris</i>	védett	gyakori faj

BÉKÁK - ANURA

Korongnyelvűbéka-félék - <i>Discoglossidae</i>		
Vöröshasú unka – <i>Bombina bombina</i>	védett	gyakori faj

Varangyfélék - <i>Buфонidae</i>		
Barna varangy – <i>Bufo bufo</i>	védett	gyakori faj
Zöld varangy – <i>Bufo viridis</i>	védett	gyakori faj

Levelibéka-félék - <i>Hylidae</i>		
Zöld levelibéka – <i>Hyla arborea</i>	védett	gyakori faj

Valódibéka-félék - <i>Ranidae</i>		
Kecskebéka – <i>Rana esculenta</i>	védett	gyakori faj
Tavi béka – <i>Rana ridibunda</i>	védett	gyakori faj
Mocsári béka – <i>Rana arvalis</i>	védett	gyakori faj
Erdei béka – <i>Rana dalmatina</i>	védett	gyakori faj

HÜLLŐK - REPTILIA

Nyakörvösgyíkfélék - <i>Lacertidae</i>		
Fürge gyík – <i>Lacerta agilis</i>	védett	gyakori faj

KÍGYÓK - SERPENTES

Valódi siklófélék - <i>Colubridae</i>		
Vízisikló – <i>Natrix natrix</i>	védett	gyakori faj

MADARAK - AVES

VÖCSÖKALAKÚAK - CICONIIFORMES

Vöcsökfélék - <i>Podicipitidae</i>		
Kis vöcsök – <i>Podiceps ruficollis</i>	védett	gyakori faj
Feketenyakú vöcsök – <i>Podiceps nidricollis</i>	fokozottan védett	gyakori faj
Búbos vöcsök – <i>Podiceps cristatus</i>	védett	gyakori faj
Vörösnyakú vöcsök – <i>Podiceps griseigena</i>	fokozottan védett	gyakori faj

GÖDÉNYALAKÚAK - PELECANIFORMES

Kárókatonafélék - <i>Phalacrocoracidae</i>		
Kárókatona – <i>Phalacrocorax carbo</i>	védett	gyakori faj

GÓLYAALAKÚAK - CICONIIFORMES

Gémfélék - <i>Ardeidae</i>		
Szürkegém – <i>Ardea cinerea</i>	nem védett	gyakori faj
Vörös gém – <i>Ardea purpurea</i>	fokozottan védett	gyakori faj
Kis kócsag – <i>Egretta garzetta</i>	fokozottan védett	gyakori faj
Bakcsó – <i>Nycticorax nycticorax</i>	fokozottan védett	gyakori faj
Pocgém – <i>Ixobrychus minutus</i>	fokozottan védett	ritkuló faj

Gólyafélék - <i>Ciconiidae</i>		
Fehér gólya – <i>Ciconia ciconia</i>	fokozottan védett	gyakori faj

LÚDALAKÚAK - ANSERIFORMES

Récefélék - <i>Anatidae</i>		
Bütykös hattyú – <i>Cygnus olor</i>	védett	gyakori faj
Nyári lúd – <i>Anser anser</i>	védett	gyakori faj
Tökés réce – <i>Anas platyrhynchos</i>	nem védett	gyakori faj
Bőjtű réce – <i>Anas querquedula</i>	fokozottan védett	gyakori faj
Barátréce – <i>Aythya ferina</i>	védett	gyakori faj

SÓLYOMALAKÚAK – FALCONIFORMES

Vágómadár-félék – <i>Accipitridae</i>		
Karvaly – <i>Accipiter nisus</i>	védett	gyakori faj
Egerészöly – <i>Buteo buteo</i>	védett	gyakori faj
Kékes rétihéja – <i>Circus cyaneus</i>	védett	gyakori faj
Barna rétihéja – <i>Circus aeruginosus</i>	védett	gyakori faj

Sólyomfélék – <i>Falconidae</i>		
Kabasólyom – <i>Falco subbuteo</i>	védett	gyakori faj
Kis sólyom – <i>Falco columbarius</i>	védett	gyakori faj
Kék vércse – <i>Falco vespertinus</i>	fokozottan védett	gyakori faj
Vörös vércse – <i>Falco tinnunculus</i>	védett	gyakori faj

TYÚKALAKÚAK - GALLIFORMES

Fácánfélék - <i>Phasianidae</i>		
Fácán – <i>Phasianus colchicus</i>	nem védett	gyakori faj

DARUALAKÚAK - GRUIFORMES

Guvatfélék - <i>Rallidae</i>		
Vízityúk – <i>Gallinula chloropus</i>	védett	gyakori faj
Szárca – <i>Fulica atra</i>	védett	gyakori faj

LILEALAKÚAK - CHARADRIIFORMES

Lilefélék - <i>Charadriidae</i>		
Bíbic – <i>Vanellus vanellus</i>	védett	gyakori faj
Kis lile – <i>Charadrius dubius</i>	védett	itt gyakori faj
Sirályfélék - <i>Laridae</i>		
Dankasirály – <i>Larus ridibundus</i>	védett	gyakori faj

GALAMBALAKÚAK - COLUMBIFORMES

Galambfélék - <i>Columbidae</i>		
Örvös galamb – <i>Columba palumbus</i>	nem védett	gyakori faj
Vadgerle – <i>Streptopelia turtur</i>	védett	gyakori faj
Balkáni gerle – <i>Streptopelia decaocto</i>	nem védett	gyakori faj

KAKUKALAKÚAK - CUCULIFORMES

Kakukfélék - <i>Cuculidae</i>		
Kakuk – <i>Cuculus canorus</i>	védett	gyakori faj

HARKÁLYALAKÚAK - PICIFORMES

Harkályfélék - <i>Picidae</i>		
Zöld küllő – <i>Picus viridis</i>	védett	gyakori faj
Nagy fakopáncs – <i>Denrocopos maior</i>	védett	gyakori faj
Balkáni fakopáncs – <i>Dendrocopos syriacus</i>	védett	gyakori faj

VERÉBALAKÚAK - PASSERIFORMES

Pacsirtafélék - <i>Alaudidae</i>		
Búbospacsirta – <i>Galerida cristata</i>	védett	gyakori faj
Mezei pacsirta – <i>Alauda arvensis</i>	védett	gyakori faj

Fecskefélék - <i>Hirundinidae</i>		
Molnárfecske – <i>Delichon urbica</i>	védett	gyakori faj
Füsti fecske – <i>Hirundo rustica</i>	védett	gyakori faj
Parti fecske – <i>Riparia riparia</i>	védett	gyakori faj

Varjúfélék – <i>Corvidae</i>		
Holló – <i>Corvus corax</i>	védett	gyakori faj
Dolmányos varjú – <i>Corvus cornix</i>	nem védett	gyakori faj
Vetési varjú – <i>Corvus frugilegus</i>	védett	gyakori faj
Szarka – <i>Pica pica</i>	nem védett	gyakori faj
Szajkó – <i>Garrulus glandarius</i>	nem védett	gyakori faj

Cinegefélék – <i>Paridae</i>		
Kék cinege – <i>Parus caeruleus</i>	védett	gyakori faj

Szécinege – <i>Parus major</i>	védett	gyakori faj
--------------------------------	--------	-------------

Ökörszemfélék - <i>Troglodytidae</i>		
Ökörszem – <i>Troglodytes troglodytes</i>	védett	gyakori faj

Rigófélék – <i>Turdidae</i>		
Feketerigó – <i>Turdus merula</i>	védett	gyakori faj
Fenyőrigó – <i>Turdus pilaris</i>	védett	gyakori faj
Házi rozsdafarkú – <i>Phoenicurus ochruros</i>	védett	gyakori faj
Vörösbegy – <i>Erithacus rubecula</i>	védett	gyakori faj

Poszátafélék – <i>Sylviidae</i>		
Berki tücsökmadár – <i>Lucustella fluviatilis</i>	védett	gyakori faj
Nádi tücsökmadár – <i>Lucustella luscinioides</i>	védett	gyakori faj
Nádirigó – <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	védett	gyakori faj
Cserregő nádiposzáta – <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	védett	gyakori faj
Énekes nádiposzáta – <i>acrocephalus palustris</i>	védett	gyakori faj
Foltos nádiposzáta – <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	védett	gyakori faj
Mezei poszáta – <i>Sylvia communis</i>	védett	gyakori faj
Kis poszáta – <i>Sylvia curruca</i>	védett	gyakori faj
Csilpcsálp fűzike – <i>Phylloscopus collybita</i>	védett	gyakori faj

Billegetőfélék – <i>Motacillidae</i>		
Barázdabillegető – <i>Motacilla alba</i>	védett	gyakori faj
Sárga billegető – <i>Motacilla flava</i>	védett	gyakori faj

Gébicsfélék – <i>Laniidae</i>		
Kis őrgébics – <i>Lanius minor</i>	védett	gyakori faj
Töviszúró gébics – <i>Lanius collurio</i>	védett	gyakori faj

Seregélyfélék – <i>Sturnidae</i>		
Seregély – <i>Sturnus vulgaris</i>	eu védett	gyakori faj

Verébfélék – <i>Passeridae</i>		
Házi veréb – <i>Passer domesticus</i>	eu védett	gyakori faj
Mezei veréb – <i>Passer montanus</i>	védett	gyakori faj
Tengelic – <i>Carduelis carduelis</i>	védett	gyakori faj

Pintyfélék – <i>Fringillidae</i>		
Tengelic – <i>Carduelis carduelis</i>	védett	gyakori faj
Csicsörke – <i>Serinus serinus</i>	védett	gyakori faj
Erdei pinta – <i>Fringilla coelebs</i>	védett	terjedőben

EMLŐSÖK – MAMMALIA
ROVAREVŐK – INSETIVORA

Cickányfélék – <i>Soricidae</i>		
Mezei cickány – <i>Crocidura leucodon</i>	védett	gyakori faj

Vakondfélék - <i>Talpidae</i>		
-------------------------------	--	--

Közönséges vakond – <i>Talpa europaea</i>	védett	gyakori faj
---	--------	-------------

RAGADOZÓK - CARNIVORA

Menyétfélék - <i>Mustelidae</i>		
Menyét – <i>Mustella nivalis</i>	nem védett	gyakori faj

RÁGCSÁLÓK - RODENTIA

Egérfélék - <i>Muridae</i>		
Pocokformák - <i>Arvicolinae</i>		
Mezei pocok – <i>Microtus arvalis</i>	nem védett	gyakori faj

NYÚLALAKÚAK - LAGOMORPHA

Nyúlfélék - <i>Leporidae</i>		
Mezei nyúl – <i>Lepus europaeus</i>	nem védett	gyakori faj

A felmérés időpontjában az állatfajok szaporodása befejeződött, de főleg olyan fajokkal találkoztam, amelyek a területen táplálkoznak. A vizsgálat időpontjában a vizsgált területen telepesen fészkelő madárfajok (*gyurgyalag, partifecske, mezei és házi veréb, búbosbanka*) fészkek telepét nem találtam.

5. A tájkép változása, értékelése

A vizsgált terület eredetileg folyóvízi, ártéri és lápi növénytakaságok uralták. A folyópartokat kísérő nádasokat és bokorfüzeseket előbb fűz-nyár, majd a magas ártereken tölgy-körös-szil ligeterdők követték. Az állóvizek hínártakaságait a partok felé nádasok, magassásos zombékosok, majd a láp és mocsárrétek és láperdők váltottak fel. Az eredeti takaságok ártéri síkságainkon is jelentősen visszaszorultak, helyüket rétek, legelők és alacsony termőképességű szántók foglalták el.

A kavics kitermelését az 1950-es években kezdték el, azóta a bánya művelése folyamatos. A bánya megnyitása előtt a területet teljes egészében mezőgazdasági célra (*főleg szántóföldi gazdálkodás*) hasznosították, a művelés előre haladtával a táj képét is átalakították. A bányatelek egy része ma is művelt szántóterület, a bányató legnagyobb része horgásztóként is funkcionál. A nem művelt bányarészeket, a bányató partját a növényzet fokozatosan visszafoglalta és visszafoglalja. A vízpart mentén, a bányatelken belül megtalálhatók a művelés nyomai, a humuszdepók, azokon és a sík részeken megindult a beerdősülés. A megtelepedett fás szárú növényzet nagy része tájidegen akác és hibrid nemesnyár. Jellemzőek a területet elfoglaló gyom-növénytakaságok. A Természetvédelmi Információs Rendszer adatai alapján a vizsgált (500 ha) terület és tágabb környezete nem áll természetvédelmi oltalom alatt, nem része Natura 2000 hálózathoz, de az Országos Ökológiai Hálózathoz, mint „Ökológiai folyosó” a Hejő-patak és árterülete, része a bányatelek délnyugati határán. A bányatelek és környezetében nem találhatók védett, egyedi tájképi értékek.

6. A vizsgálat összefoglalása

A „Nyékládháza III. – kavics” védőnevű bányatelek helyszíne a lakott területtől 0,4 km-re délkeletre 451,3 ha-on helyezkedik el. A kavics kitermelését az 1950-es években kezdték el, azóta a bánya művelése folyamatos. Északi határa a 35.-ös számú Nyékládháza-Tiszaújvárost összekötő főút bal oldala, keleti határa részben az M30.-as autópálya kerítése, délnyugaton a

Hejő-patak, délen Hejőkeresztúr község határolja. A bánya megnyitása előtt a területet teljes egészében mezőgazdasági célra (*főleg szántóföldi gazdálkodás*) hasznosították, a művelés előre haladtával a táj képét is átalakították. A bányatelek egy része ma is művelt szántóterület, a bányató legnagyobb része horgásztóként is funkcionál. A nem művelt bányarészeket, a bányató partját a növényzet fokozatosan visszafoglalta és visszafoglalja. A vízpart mentén, a bányatelken belül megtalálhatók a művelés nyomai, a humuszdepók, azokon és a sík részeken megindult a beerdősülés. A megtelepedett fás szárú növényzet nagy része tájidegen akác és hibrid nemesnyár. Jellemzőek a területet elfoglaló gyomnövénytársulások. A Természetvédelmi Információs Rendszer adatai alapján a vizsgált (500 ha) terület és tágabb környezete nem áll természetvédelmi oltalom alatt, nem része Natura 2000 hálózatnak, de az Országos Ökológiai Hálózatnak, mint „Ökológiai folyosó” a Hejő-patak és árterülete, része a bányatelek dél-nyugati határán.

A vizsgált területet jellemző növénytársulások: Az akácosok (*Robinietae Jurko ex Hadac & Sefron 1980*), a melegkedvelő szubmediterrán cserjések (*Berberidion Br.-Bl.1950*), a nádas társulások (*Phragmition austrakia Koch 1926*), a puhafaligetek (*Salicion albae Soó 1930 em. Müll. Et Görs 1958*), a bojtortjánosok (*Arction lappae R. Tx. 1937*), az útszéli gyomnövényzet (*Artemisietea vulgaris Lehm. & al. In R.Tx. 1950*), a Taposott gyomnövényzet (*Polygano arenastri-Poetea annuae Rivas-Martinez 1975 corr. Rivas-Martinez & al. 1991*).

A vizsgált „Nyékládháza III. – kavics” védőnevű bányatelek területén és a környezetében a rendszeres tájhasználat (*mezőgazdasági művelés, bányaművelés*) következtében jellemzően gyomtársulások alakultak ki. A vizsgált területen tömeges a tájidegen fafajok jelenléte, az akác, nemes nyárak és spontán hibridjei.

A táblázatban érintett természetes állapotokra utaló növényfajok közül dominálnak a kísérő fajok (15,0%), majd a követik társulásalkotó fajok (11,0%)-ban.

A degradációra utaló növényfajok közül dominánsak a gyomfajok (35,0%), majd a zavarástűrő fajok (32,0%), legvégül (7,0 %)-ban a gazdasági növényfajok.

Nem található a vizsgált területen unikális, fokozottan védett, védett, adventív és pionír növényfaj.

A zoológiai felmérés az őszi aspektusba esett, a madarak vonulása tartott. Az állatfajok a vizsgált területen és az azzal határos részeken, a madarak főleg a levegőben tartózkodnak. Az állatfajok, faj és egyedszáma a vizes élőhelyek jelentős kiterjedése következtében jelentős, a vizsgálatot a hatásterülettel együtt is elvégeztem, amelynek kiterjedése: 500,0 ha.

A felmérés időpontjában az állatfajok szaporodása befejeződött, de főleg olyan fajokkal találkoztam, amelyek a területen táplálkoznak. A vizsgálat időpontjában a vizsgált területen telepesen fészkelő madárfajok (*gyurgyalag, partifecske, mezei és házi veréb, búbosbanka*) fészkek telepét nem találtam.

A vizsgált terület eredetileg folyóvízi, ártéri és lápi növénytársulások uralták. A folyópartokat kísérő nádasokat és bokorfüzeseket előbb fűz-nyár, majd a magas ártereken tölgy-kőris-szil ligeterdők követték. Az állóvizek hínártársulásait a partok felé nádasok, magassásos zombékosok, majd a láp és mocsárrétek és láperdők váltottak fel. Az eredeti társulások ártéri síkságainkon is jelentősen visszaszorultak, helyüket rétek, legelők és alacsony termőképességű szántók foglalták el.

A kavics kitermelését az 1950-es években kezdték el, azóta a bánya művelése folyamatos. A bánya megnyitása előtt a területet teljes egészében mezőgazdasági célra (*főleg szántóföldi gazdálkodás*) hasznosították, a művelés előre haladtával a táj képét is átalakították. A bányatelek egy része ma is művelt szántóterület, a bányató legnagyobb része horgásztóként is funkcionál. A nem művelt bányarészeket, a bányató partját a növényzet fokozatosan visszafoglalta és visszafoglalja. A vízpart mentén, a bányatelken belül megtalálhatók a művelés nyomai, a humuszdepók, azokon és a sík részeken megindult a beerdősülés. A megtelepedett fás szárú növényzet nagy része tájidegen akác és hibrid nemesnyár. Jellemzőek a területet elfoglaló gyom-növénytársulások. A Természetvédelmi Információs Rendszer adatai alapján a vizsgált (500 ha) terület és tágabb környezete nem áll természetvédelmi

oltalom alatt, nem része Natura 2000 hálózatnak, de az Országos Ökológiai Hálózatnak, mint „Ökológiai folyosó” a Hejő-pa-tak és árterülete, része a bányatelek délnyugati határán. A bányatelek és környezetében nem találhatók védett, egyedi tájképi értékek.

7. Felhasznált irodalom

Dr. Keve András.: Magyarország madarainak névjegyzéke Nomenclator avium hungarica. Madártani Intézet kiadványa. Budapest 1960.

Borhidi Attila és Sántha Antal.: Vörös Könyv Magyarország növénytársulásairól I – II. kötet. Természet BÚVÁR Alapítvány Kiadó Budapest, 1999.

Simon Tibor: A magyarországi edényes flóra határozója Harasztok – virágos növények. Tankönyvkiadó, Budapest 1992.

Országos Meteorológiai Intézet: Magyarország éghajlati atlasza Akadémiai Kiadó. Budapest, 1960.

Internet: Természetvédelmi Információs Rendszer (*OKIR map*)

Mercsák József László
elővilágvédelem, tájvédelem szakértő
Engedély száma: Sz-066/2012
3915 Tarcsl. Klapka utca 14.

Tarcsl, 2023.09.12.

Mercsák József László

8. Fényképmelléklet

1. ábra: A bányatelek északnyugaton

3. ábra.: Gyakori a spontán nemesnyáras

2. ábra: Fűz-nyár liget a keleti parton

4. ábra.: Növényzettel fedett partszegély

9. Egyéb melléklet

ORSZÁGOS KÖRNYEZETVÉDELMI, TERMÉSZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI FŐFELÜGYELŐSÉG

Iktatószám: 14/7516-3/2012.
Ügyintéző: dr. Gerecz Nóra
Szakmai ügyintézők: Kellner Szilárd
Hévízi Gergely

Tárgy: Szakértői tevékenység engedélyezése
Nyilvántartási szám: SZ-066/2012.

HATÁROZAT

Mercesák József László (lakik: 3915 Tarcsl, Klapka u. 14.) kérelmezőt, aki

született:

anyja nev

diploma (oklevél) kiállítója, száma, kelte:

Nyíregyházi Főiskola (a GATE Mezőgazdasági Főiskolai Karának jogutód intézménye);
L.210/2001.; 2001. június 23.

szakképzettsége:

agrármérnök

SZTV   **Élővilágvédelem**
SZTjV   **Tájvédelem**

szakterületeken a 297/2009. (XII. 21.) Korm. rendelet 1. § (3) bekezdés a) pont ab) alpontja, a 8. §, valamint a 9. § (1) bekezdése alapján nyilvántartásba vettem, számára a szakértői tevékenységet engedélyezem.

A névjegyzéki bejegyzés visszavonásig érvényes.

Budapest, 2013. február „ 11 ”

Tolnai Jánosné Dr.
főigazgató megbízásából

Kavaleczné dr. Komolai Edina
mb. főosztályvezető

1016 Budapest, Mészáros u. 58/a, Telefon: 224-9100 Fax: 224-9162	Levélcím: 1539 Bp. Pf. 675	www.orszagoszoldhatosag.gov.hu orszagoszoldhatosag@zoldhatosag.hu
---	----------------------------	--

Felelősségvállalási nyilatkozat

Alulírott

név: **Mercsák József László egyéni vállalkozó**

lakcím: **3915 Tarcsl, Klapka utca 14.**

születési hely, idő:

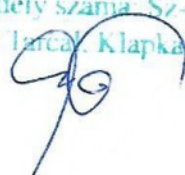
anyja neve:

személyigazolvány szám:

szakértői engedély száma: **Sz-066/2012 élővilágvédelem, tájvédelem szakterület**

A dokumentációban szereplő megállapításokat a hatályos jogszabályok, szabványok, környezet- és természetvédelmi, tájvédelmi, erdővédelmi követelmények szem előtt tartásával tettem meg, támaszkodva a szakirodalomra, eddigi tanulmányaimra, tapasztalataimra. A dokumentációba foglalt adatok, megállapítások valódiságáért a felelősséget vállalom, büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy a dokumentumok tartalma megfelel a valóságnak.

Mercsák József László
elővilágvédelem, tájvédelem szakértő
Engedély száma: Sz-066/2012
3915 Tarcsl, Klapka utca 14.

Tarcsl, 2023.09.12.

Mercsák József László